

## N:o 63.

Ank. till Riksd. Kansli den 20 April 1875, kl. 2 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om anvisande af medel för Sveriges deltagande uti 1876 års verdensutställning i Philadelphia.*

(2:dra U. A.)

Med tillkännagifvande att Sverige inbjudits deltaga uti den internationela utställning af konst-, industri-, jordbruks- och bergverksalster, som komme att under år 1876 anordnas i Philadelphia, och att Kongl. Maj:t ansåge denna inbjudning böra antagas, föreslog Kongl. Maj:t uti nådig proposition till sist församlade Riksdag, att, på det de i första rummet nödiga förberedelserna till företaget måtte kunna ske genom tillsättande af en komité för att göra utställningens syfte i särskilda delar bekant för svenska konst- och industriidkare, å extra ordinarie stat för innevarande år måtte anvisas ett anslag, stort 50,000 kronor, att af Kongl. Maj:t, i mån af behof, och, derest så erfordrades, äfven genom förskotts-anvisning, under loppet af år 1874 användas såsom bidrag till Sveriges deltagande uti omförmälda utställning; och vann denna nådiga framställning Riksdagens bifall.

Uti en den 26 sistlidne Februari till Riksdagen aflåten nådig proposition (N:o 35) har Kongl. Maj:t nu meddelat, hurusom, med anledning af Riksdagens sålunda anmälda beslut, Kongl. Maj:t funnit godt ej mindre antaga den till Sverige gjorda inbjudningen att deltaga uti ifrågavarande utställning, än äfven tillsatt en komité, som skulle ega att vidtaga alla

för Sveriges deltagande i utställningen erforderliga åtgärder och handlägga dithörande ärenden, som icke vore af beskaffenhet att böra Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställas, i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t anbefalt komitén att, så vidt på densamma ankomme, verka därför, att svenska afdelningen i utställningen, hvad anginge industrialster, komme att företrädesvis och hufvudsakligen omfatta föremål, frambragta inom de arter af industrien, hvilka vore naturliga och utmärkande för Sverige samt särskildt egnade att främja dess deltagande i världshandeln, äfvensom att inom hvarje särskild klass blott utställes föremål af framstående beskaffenhet.

Med ledning af gjorda anmälningar från utställare, af generaldirektionens för utställningen meddelanden och af de upplysningar, som vid besök i Amerika inhemtats af komiténs sekreterare, hvilken blifvit den 2 Oktober sistlidet år af Kongl. Maj:t i nåder förordnad att vid utställningen vara Sveriges kommissarie, hade komitén numera uppgjort beräkning öfver de med Sveriges deltagande i utställningen förenade kostnader, uti hvilken beräkning upptoges förslagsvis för

transportkostnader . . . . .	kronor	75,000
assuranskostnader . . . . .	„	27,500
utställningslokalernas inredning, dekorering samt föremålens upppackning, ordnande, nedtagning och inpackning	„	85,000
specialutställningar . . . . .	„	35,000
afföningar och resekostnader . . . . .	„	136,328
kataloger och rapport . . . . .	„	18,000
diverse utgifter . . . . .	„	23,172
	Summa kronor	400,000

Hela detta belopp vore dock icke afsedt för betäckande af de med utställandet af svenska föremål förenade kostnader. Komitén hade nemligen, enär det gagn, som den tillärnade utställningen kunde för Sverige medföra, i väsentlig mån vore beroende deraf, att en i möjligaste måtto fullständig kännedom vunnes och allmängjordens rörande de nya uppfinningar, arbetsmetoder, maskiner och mera dylikt, som den nya världens från Europas i så många hänseenden skiljaktiga industri komme att förete, uti oförmälda beräkning upptagit: under utgiftsposten »afföningar och resekostnader», dels rese- och traktamentsersättning till tio verkmästare eller andra idkare af olika yrken och handtverk, hvilka skulle i Amerika uppehålla sig, hvardera omkring en månad, samt inom sex månader efter

återkomsten till fäderneslandet afgifva möjligast fullständig redogörelse för hvad de kunnat inhemta, tillsammans 10,000 kronor, dels och arfvode och resekostnadsersättning för en tekniskt bildad ingenjör, hvilken skulle på utresan åtfölja omförmälde yrkesiddkare, under vistandet i Philadelphia handleda dem, i den mån deraf gjordes behof, biträda prisdomarne och derjemte biträda utställningskommisarien med redaktionen af berättelse öfver utställningen, 4,000 kronor, samt, under under utgiftsposten »kataloger och rapport», för tryckning af inkomna redogörelser rörande utställningen, äfvensom af möjligen dithörande illustrationer, med flera dylika kostnader, i den mån de ej genom försäljning af arbetet betäcktes, 10,000 kronor; hvarjemte komitén, vid beräkning af arfvode och resekostnadsersättning till särskilde kommissarier för utställningen af skolföremål, arméafdelningen och skönkonstafdelningen utgått från den förutsättning, att desse särskilde kommissarier skulle hafva skyldighet afgifva skriftlig och fullständig redogörelse, en hvar rörande sin afdelning.

Hvad nu först anginge komiténs förslag att genom kommissarierna vid utställningen och särskilde utskickade yrkesiddkare åstadkomma och derefter på statens bekostnad till trycket beförtra redogörelser rörande utställningen, så, enär endast få af landets konst- och industriiddkare ansåges blifva i tillfälle att sjelfve besöka utställningen, syntes nämnda redogörelser vara enda och bästa medlet att inom fäderneslandet sprida kännedom om det med afseende å våra förhållanden nyttiga och lärorika, som vid utställningen kunde vara att inhemta; och då med Sveriges deltagande i utställningen afsåges icke allenast att gifva en föreställning om den ståndpunkt, hvarpå svensk konst och industri för närvarande befinner sig, utan äfven att främja fäderneslandet utveckling och framåtskridande i berörda hänseenden, kunde kostnaderna för nämnda tryckta redogörelser åstadkommande ingalunda anses främmande för det med deltagandet i utställningen afsedda ändamål.

För komiténs beräkning af öfriga utgifter, hvilka medelbart eller omedelbart föranleddes deraf, att svenska föremål skulle utställas, hade komitén, enligt hvad förutnämnda skrifvelse gäfvé vid handen, sökt förskaffa sig så fullständiga upplysningar som möjligt. Så vidt riktigheten af en sådan, ett år innan de hufvudsakliga utgifterna ifrågakommo, förslagsvis uppgjord kostnadsberäkning kunde bedömas, syntes komitén icke hafva öfverskridit hvad som erfordrades för att Sverige skulle kunna vid ifrågavarande täflingsmöte på ett värdigt sätt uppträda samt häfda det anseende för odling och konstflit, som vid föregående verldsutställningar vunnits.

Den af komitén förslagsvis beräknade kostnadssumma, 400,000 kronor, öfverstege ganska betydligt de belopp, som af statsmedel utgått till gäldande af kostnaden för Sveriges deltagande uti en hvar af föregående verldsutställningar. I afseende å detta förhållande borde likväl tagas i betraktande ej mindre den högst betydliga stegring i utgifter, som af expositionsortens aflägsenhet föranleddes, än äfven den omständighet, att svenska konst- och industriidkare, hvilka under hvarje af de senare åren mer eller mindre deltagit uti internationela utställningar och dervid underkastat sig enskilda uppoffringar, icke kunde och skäligen icke borde vidkännas vidare kostnader för deltagandet uti nu ifrågakvarande utställning, än dem, som härflöto af sjelfva utställningsföremålens tillvägabriningande.

Då emellertid sistlidet års Riksdag redan för ifrågakvarande ändamål anvisat 50,000 kronor, borde, när detta belopp från beräknade kostnadssumman afdroges, det anslag, som ytterligare erfordrades, beräknas till 350,000 kronor.

Enligt hvad uti förutnämnda proposition till 1874 års Riksdag funnes omförmäldt, skola alla utställningsföremål, för att lämpligen ordnas och fördelas, vara i Philadelphia före eller i Januari månad 1876. Vid sådant förhållande kunde inträffa, att hittills för ifrågakvarande ändamål anvisade 50,000 kronor icke blefve tillräckliga för bestridande af de redan under innevarande år förekommande utgifter.

Under åberopande af hvad sålunda blifvit anfördt, har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till Kongl. Maj:ts förfogande ställa, utöfver redan beviljade 50,000 kronor, ett förslagsanslag till belopp af 350,000 kronor, att, derest så erfordras, äfven genom förskottsansvisning under loppet af innevarande år användas till bestridande af kostnaderna för Sveriges deltagande i 1876 års internationela konst- och industriutställning i Philadelphia.

---

Hvad sålunda förekommit har Stats-Utskottet, till hvars behandling denna nådiga proposition blifvit remitterad, tagit under öfvervägande; och då Riksdagen redan godkänt förslaget om Sveriges deltagande i förberörda internationela utställning, har Utskottet ansett sig böra Kongl. Maj:ts förevarande framställning i hufvudsak understödja, men då kostnadsförslaget torde grunda sig på noggranna prisuppgifter och beräkningar, har det synts icke kunna vara af oundgängligt behof påkalladt, att

det såsom erforderligt uppgifna beloppet skulle såsom förslagsanslag uppföras.

Utskottet tillstyrker alltså,

att Riksdagen må till Kongl. Maj:ts förfogande ställa, utöfver redan beviljade 50,000 kronor, ett extra anslag för år 1876 till belopp af 350,000 kronor, att, derest så erfordras, äfven genom förskottsänvisning under loppet af innevarande år användas till bestridande af kostnaderna för Sveriges deltagande uti 1876 års internationela konst- och industriutställning i Philadelphia.

Stockholm den 20 April 1875.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.

---

**Reservation:**

af Herr *Carl Anders Larsson*, hvilken, med instämmande i öfrigt i Utskottets förslag, ansåg anslagsbeloppet böra till 250,000 kronor bestämmas.

Herr *C. Ekman* har begärt få antecknadt, att han hos Utskottet icke deltagit i behandlingen af förevarande ärende.

---